

Ten geleide

Ik kijk met dankbaarheid terug op de vele malen dat ik in de vier jaar waarin ik aan deze roman heb gewerkt in Amsterdam ben geweest, en ik denk daarbij vooral aan het geduld en de hulpvaardigheid van brigadier Joep de Groot van bureau Warmoesstraat; zonder Joeps adviezen had dit boek niet kunnen worden geschreven. Ik denk verder aan de hulp die ik heb gekregen van Margot Alvarez, voormalig medewerkster van stichting De Rode Draad, een belangenorganisatie van prostituees in Amsterdam. Bovenal wil ik Robbert Ammerlaan, mijn Nederlandse uitgever, danken voor de tijd en zorg die hij aan het manuscript heeft besteed. Wat de Amsterdamse episodes in dit boek betreft, ben ik deze drie Amsterdammers oneindig veel dank verschuldigd. De dingen die kloppen in mijn beschrijvingen ontleen ik aan hen; mochten er toch nog fouten in zitten, dan is dat mijn schuld.

Voor al die delen van deze roman die *niet* in Amsterdam spelen, heb ik vertrouwd op de kennis van zaken van Anna von Planta in Genève, Anne Freyer in Parijs, Ruth Geiger in Zürich, Harvey Loomis in Sagaponack en Alison Gordon in Toronto. Ik wil hier ook de inzet roemen waarmee over de details is gewaakt door drie voortreffelijke assistenten: Lewis Robinson, Dana Wagner en Chloe Bland; ik kan Lewis en Dana en Chloe niet genoeg prijzen voor de onberispelijke zorgvuldigheid waarmee ze hun werk hebben gedaan.

Ik wil tot slot nog als bijzonderheid vermelden dat het hoofdstuk 'Het roodblauwe luchtbed' in een iets andere vorm, en in het Duits, is voorgepubliceerd in de *Süddeutsche Zeitung* van 27 juli 1994 onder de titel 'Die blaurote Luftmatratze'.